

Budgetförslag inför 2018 i Stockholm

Inte heller i budgetförslaget för 2018 som majoriteten i Stadshuset presenterade i mitten av oktober kan någon rejäl lärarsatsning skönjas. 13 miljoner avsätts för lönetillägg till lärare i ”skolor med stora utmaningar”. Det är bra, men otillräckligt.

En sak är att investeringsbudgeten ökar för att finansiera nya skolor för tillkommande elever i den växande staden. Kokar man ner budgeten till pengar så höjs skolschablonen, alltså den peng som går ut per elev före lokalhyror och andra overheadkostnader, dock endast med 2,5% för grundskolan och gymnasiet, efter effektiviseringskrav. Förskolorna får som jämförelse en större ökning, 3%.

Efter förra årets famöst låga höjning av skolschablonen för 2017, endast 1,3%, har många grundskolors marginaler utredrats. För gymnasiet del är det kraftigt stigande lokalkostnader

som är den största penningsslukan trots hög fyllnadsgrad av elever, det vill säga fulla klassrum.

Behovet av satsningar på lärarlöner är stort i staden, utifrån de orimliga lönestrukturer som nu finns på flertalet skolor. Ett mycket stort antal legitimerade och erfarna lärare har inte fått del av de statliga lönesatsningarna och har lönelägen i nivå med nyanställda. Staden har inte tagit sitt ansvar för lärares lönebildning sedan 2014 då en generell 2-procentig satsning gjordes. Man har förlitat sig på de statliga satsningarna och satsat på att det ska gå att rekrytera nya lärare när tidigare anställda lämnar för att få bättre lön hos andra arbetsgivare. Det är dock inte billigt att anställa nya lärare numera.

Det finns förvisso många bra skrivningar i budgetens programförklaring *Ett Stockholm som håller samman*. Till exempel: ”ett strategiskt arbete för att rekrytera fler lärare. Detta arbete ska inne-

fatta bättre arbetsvillkor med mindre administrativa krav, bättre löner, närvarande ledarskap samt insatser för att intressera pedagoger att arbeta i Stockholm.” Hur detta ska finansieras framgår dock inte.

I avsnittet om utbildningsnämndens verksamhet poängteras introduktionsårets betydelse: ”Utbildningsnämnden ska säkerställa att nyexaminerade lärare i Stockholms skolor får rätt till sin introduktionstid.” LR-Stockholm utgår då från att även dessas mentorer måste få bättre förutsättningar. Likaså får utbildningsnämnden i uppdrag att förbättra arbetssituationen för samtliga yrkesgrupper i skola och förskola. ”Att minska den administrativa bördan för i synnerhet lärare och skollädares är högt prioriterat.”

LR-Stockholm har lagt ett antal yrkanden till budgetförhandling mellan staden och de fackliga organisationerna 24 oktober.

Nej till rimliga förväntningar på föräldrar

Som flera lokaltidningar och Skolvärldens webbversion redan rapporterat har utbildningsdirektör Lena Holmdahl beslutat stoppa tjänsteärendet *Förväntansdokument till vårdnadshavare med barn i Stockholms stads kommunala grundskolor*. ”Det är första gången som ett tjänsteärende stoppas på detta sätt, säger Britt-Marie Selin”, viceordförande för LR Stockholm.

Antalet föräldrar som har synpunkter på lärares yrkesutövning när det gäller prov, bedömning,

undervisningsupplägg och betygssättning har blivit ett växande arbetsmiljöproblem.

Negativa trådar förekommer på nätet, vilket i flera fall har resulterat i sjukskrivningar och att lärare faktiskt inte orkar återvända till arbetsplatsen.

Dokumentet innehåller nio punkter om vad som förväntas av dig som vårdnadshavare. Det står bland annat att du ska respektera skolans personal som myndighetsutövare och lita på att skolans personal arbetar professionellt.

Att detta beslut aldrig når politiker i utbildningsnämnden är allvarligt.

Vikariatseländet och AFS 2015:4

Ekonomi i Stockholms kommunala skolor är inte bra. Ett stort antal skolor tömmer sina resultatfonder under året för att få en budget i balans och 17 grundskolor kommer trots det att gå in i 2018 med underskott och krav på förändringar för att få ordning på sin ekonomi.

En av grundskolecheferna kommenterar i Stockholm Direkt 19/9 situationen: "För att göra en besparingsåtgärd behöver man låta färre människor arbeta effektivare. Man kan till exempel avstå från att ta in vikarier. Vill skolan istället höja inkomsten krävs det fler elever i klassrummet så att man på det viset får in mer pengar."

Efter några dagar av fortsatt medial uppmärksamhet kommenterar en avdelningschef för ekonomi och styrning på utbildningsförvaltningen det ekonomiska läget: "Vilka effektiviseringsåtgärder som respektive skola behöver ta ser väldigt olika ut, men generellt kan det handla om att inte förlänga tillfällig personals kon-

trakt eller att införa smartare undervisningsplanering."

Så kanske är det inte förvånande att LR-Stockholm nu får kännedom om att allt fler rektorer skapar olika varianter av att lärare ska vikariera för frånvarande kollegor. Detta vikariatselände rörande lärares arbetstid som förvärras av en många gånger bristande kunskap hos skolledare om vad som gäller beträffande reglerad arbetstid, och förtroendearbetstid samt övertid.

I samband med detta finns all anledning att lyfta fram de för rektor bindande föreskrifterna från Arbetsmiljöverket i AFS 2015:4 där arbetsgivaren ska se till att "arbetsuppgifterna inte ger upphov till ohälsosam arbetsbelastning" (§9), förmedla "vilka uppgifter som ska prioriteras när tillgänglig tid inte räcker till" (§10) samt "motverka att arbetstidens förläggning leder till ohälsa hos arbetstagarna".

Det är svårt att se hur ett ökat

vikarierande för frånvarande kollegor är i linje med dessa föreskrifter och hur det ska leda till bättre arbetsvillkor för lärare, minska sjuktalet och öka yrkets attraktionskraft som helhet.

Tveka inte att ta kontakt med ditt lokalombud på skolan, eller LR-Stockholm, om du upplever att vikariatseländet hemsöker just din skola.

Tydligt om friskvårdstimmen

Rätt ofta stöter LR-Stockholms ombud på formuleringar som att hens tjänst inte medger någon friskvårdstimme, eller att verksamheten inte tillåter friskvård i schemat.

Utbildningsförvaltningen är mån om att dess personal ska hålla sig på benen och har därför valt att gå ut med ett förtydligande: "Alla medarbetare i förvaltningen erbjuds möjligheten till en timmes friskvård per vecka inom ramen för den ordinarie arbetstiden." Det anges även att undervisande personal kan ta ut friskvårdstimmen under den reglerade arbetstiden. Man skriver även:

"Friskvårdstimmen är avsedd att uppmuntra till och ge personalen en möjlighet att delta i aktiviteter under dagtid om verksamheten

så tillåter." Man förtydligar ytterligare: "I normalfallet ska medarbetarna medges friskvårdstimmen. Exempel på tillfälliga situationer då verksamheten möjligen inte kan medge friskvård kan vara vid arbetstoppar såsom period med nationella prov, eller om många i personalgruppen är sjuka samtidigt." Det är möjligt att lägga friskvårdstimmen i anslutning till

arbetsdagens början eller slut. Arbetsgivaren kan inte välja att byta ut friskvårdstimmen mot t ex friskvårdsbidrag, fruktkorvar, massagefåtöljer eller andra aktiviteter. En enhet kan inte heller dra in friskvårdstimmen i till exempel besparingssyfte.

Alla medarbetare, oavsett anställningsform, erbjuds möjlighet till en timmes friskvård per vecka. Vid deltidsanställning erbjuds friskvård i relation till anställningens omfattning, det vill säga 50 % anställning ger rätt till 30 min friskvård.

Om verksamheten så tillåter är förmodligen en av de mest missförstådda fraserna någonsin. Men nu det är alltså tydligt att verksamheten SKA tillåta, om inget verkligt exceptionellt inträffat.

Lönekrakterna för lärare gäller för alla skolor

Fakta: Stockholms utbildningsförvaltning har en uppsättning lönekrakter som är överenskomna med lärarfacken. De ska visserligen revideras så småningom, men för närvarande är det dessa som gäller och inga andra. Parterna anser att det finns ett egenvärde i att förvaltningens lärare bedöms på samma sätt oavsett på vilken enhet man arbetar.

Likväl får vi allt fler rapporter om att skolor hittar på egna lokala lönekrakter. Till exempel är det på en skola lönegrundande att skriva LPP:er (lokala pedagogiska planeringar), något som det redan 2012 stod klart att det var en onödig och definitivt inte obligatorisk läraruppgift. Vi har också hört varianten att det ska vara ett lönekrakterium att delta i skolans fortbildning, schemalagd på dagar då de som arbetar deltid inte är på skolan. Deltidsanställda är alltså utan egen förskyllan diskvalificerade redan från början.

Det allra dumaste exemplet är dock nog detta, som i sanningens namn ännu bara är ett förslag: 'läraren ger lektionen ett logiskt flöde där uppgifter tydligt hänger samman'. Naturligtvis planerar läraren ett logiskt flöde! Annars blir det ingen bra lektion. Det vet alla utom de som satt ihop materialet. Men ponera ändå att läraren faktiskt inte är kapabel att hålla ett logiskt flöde. Kommer då vederbörande att kunna det för att det står i en skrift? När utvecklas i så fall en sådan talang? För i ett klassrum räcker det definitivt inte med att säga till eleverna att läsa en gång för att de ska förstå.

Ur samma skrift tar vi den här godbiten: 'läraren fångar upp elever som inte förstår eller är okoncentrerade.' Visa oss den lärare som inte försöker fånga upp alla elever! Däremot lyckas det inte alltid, av olika skäl. Inte sällan organisatoriska, vilka läraren icke råder över och inte heller lönemässigt ska förlora på.

Högertrafikomläggningen. Bara att acceptera.

Alla försök till lokala lönekrakter är förmodligen inte ogenomtänkta. Men det hjälper inte, för det är själva konformiteten som är vitsen med utbildningsförvaltningens lönekrakter för lärare. Det som är gemensamt bestämt är det som gäller. Den som är missnöjd har rätt att försöka förändra, men inte att åsidosätta. Gillar man inte

högertrafik har man inte rätt att börja köra på vänstersida för det.

Så... Börjar det glunkas om lokala lönekrakter på skolan; så säg omedelbart nej. Stockholms utbildningsförvaltningens lönekrakter hittar du på intranätet: Lön, Lönesättning, Lönekrakter. Eller på www.pedagogstockholm.se

Diskriminering och trakasserier

Diskrimineringsgrunderna

Kön

Könsöverskridande identitet eller uttryck

Etnisk tillhörighet

Religion eller annan trosuppfattning

Funktionsnedsättning

Sexuell läggning

Ålder.

Diskrimineringslagen reglerar arbetsgivarens skyldigheter vid diskriminering och trakasserier. Trakasserier definieras som ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Om du känner dig trakasserad eller misstänker att någon annan blir trakasserad ska det anmälas till närmsta chef. Om du känner dig trakasserad av din närmaste chef ska du istället vända dig till din chefs överordnade. Arbetsgivaren

har ett ansvar att utreda alla fall av trakasserier som de har kännedom om och vidta de åtgärder som krävs för att förhindra trakasserier.

Utredningar av trakasserier ska ske diskret och med hänsyn och respekt för de inblandade och i normalfallet sekretessbeläggas.

Berörda parter kallas till samtal var och en för sig och har möjlighet att ha med sig en stödperson eller facklig företrädare vid samtalet. Om arbetsgivaren konstaterar att trakasserier förekommit ska skäliga åtgärder vidtas för att förhindra att det händer igen. Arbetsgivaren ska följa upp att åtgärdena har effekt.

Den som anmäler trakasserier eller påtalar att någon bryter mot diskrimineringslagen har ett lagskydd mot att bli bestraffad eller utsättas för repressalier. Skyddet gäller även dem som medverkat i en utredning, eller avvisat trakasserier.

Stadens medarbetarenkät

Har ni behandlat resultaten av *medarbetarenkäten* på lokala SVG? Tanken med medarbetarenkäten är att utvecklingsområden och/ eller brister ska kunna identifieras och utvecklas. Resultaten av medarbetarenkäten är inget facit, utan ett

underlag för verksamhetsförbättring. Siffrorna kan användas som bakgrund till att diskutera styrningen, arbetsmiljön och arbetsklimatet på skolan.

Lämpliga frågor att diskutera med arbetsgivaren vid SVG är exempelvis: Vad har blivit bättre och vad kan vi lära av det? Vad har blivit sämre och varför? Vilka åtgärder tror vi kan ändra på det? Glöm inte svaren på de tilläggsfrågor som exempelvis utbildningsförvaltningen har.

Åsa var här

Den 20 september tog nästan femtio medlemmar chansen att träffa Lärarnas riksförbunds ordförande Åsa Fahlén i LR-Stockholms lokaler på Högbergsgatan.

Åsa berättade bland annat om sitt första år som ordförande och om LR:s fokusfrågor. Mycket tid har gått till att knyta kontakter med politiker, beslutsfattare och samarbete med andra fackförbund.

Kvällen gav också tid för dialog och deltagarna fick inblick i många kollegors arbetssituationer samt LR-ordförandens syn på diverse framlagda problem.

LR Stockholm blickar ut i världen

Vi välkomnar de lärare som har tvingats fly till Sverige undan regimen i Turkiet och skänker vårt stöd till deras kollegor i hemlandet som fängslats, avskedats och blivit av med sina licenser.

Kalendarium

Om inte annat anges sker möten och utbildningar på Högbergsgatan 20, kl. 18.00. Obs: Förämälan krävs alltid.

23 november: stadsvandring med seniorer, inbjudan kommer

28 november: pensionsinformation

Följ LR-Stockholm på facebook, Twitter (@LR_Sthlm) och instagram (@lrsthlm)

 LR-Stockholm

Telefontider:

måndag-onsdag, fredag: 9-12 och 13-16, torsdag: 9-12

Telefon: 08-508 42 300

Fax: 08-702 00 84

E-post: stockholm@lr.se

Webbplats: www.lr.se/stockholm

Bänkpressen

Tidning för LR:s distriktsförening i Stockholms stad, ISSN 1403-1159

Ansvarig utgivare: Ragnar Sjölander
Redaktion: Hans Carlsén, Johan Enbuske, Anne-Marie Gustafsson, Monica Hansson, Peter Klintebäck, Lars Santelius, Ragnar Sjölander

Adress: LR-Stockholm, Högbergsgatan 20, 116 20 Stockholm

E-post: stockholm@lr.se

Webbplats: www.lr.se/stockholm

Presslagt 23 oktober 2017

Kapitel 36

Hertha såg på Örn med hela den skärskådande blicken hos en nioåring med matteläxa. ”Är du bra på matte”, frågade hon.

Yvonne Stadig var på avtackningsmiddag för en mångårig kollega. Hertha borde ha varit hos sin pappa, men han hade förhinder i sista stund. ”Jobbet du vet...” Nästa ställföreträdande barnvakt var förkyldare än Thore Skogmans jämtgubbe. Precis när Yvonne gråtfärdig beslutat sig för att strunta i middagen hade Hertha påpekat att Örn ju kunde passa henne.

Han hade känt sig rätt stolt då han hämtat på fritids och Hertha hade uppenbarligen tyckt det var kul att vara medelpunkt för kompisarnas stora ögon och frågor. Att laga makaroner och korb hade han klarat galant, även om det varit ett frustrationsögonblick då ketchupen vägrade komma ut ur flaskan, innan han fattat att det fanns ännu ett lock under locket. Efter maten var det läxdags. Örn begrundade hennes fråga. Det var visserligen sant att matematik inte var hans bästa ämne, men nog sjutton måste han väl kunna hantera matte för årskurs 3? ”Ge mig en chans”, svarade han med ett trosvisst flin. ”Om jag inte fixar det bjuder jag på bio.” Hon skulle vinna vilket som. Hertha rusade iväg efter boken och Örn konstaterade att han dragit en riktig vinstlott. Läxan handlade om skalor. Förstoring, förminskning. Är det något inom matematiken en SO-lärare behärskar är det kartskalor och klarar man det kan man förminska vad som helst. Det stod inte långt på förrän även Hertha tyckte sig förstå principen. Han lovade bjuda på bio ändå, för att hon var så klok.

Örn var riktigt lycklig då han vandrade hemåt i natten. Det hade varit på tal att han skulle sova över, men varken han eller Yvonne hade kommit så långt som att de ville ligga i samma säng när Hertha var i närheten, i så fall hade det blivit Ikeas råttfäleliknande gästsäng och det stod han hellre över. Dessutom hade han lite att rätta. Örn både surnade till och fick samvetsqual när han tänkte på det. Han hade ju 40-timmars vecka nu, han skulle ju inte... Men skulle eleverna få tillbaka sitt förhör inom de närmsta tre veckorna räckte inte tiden på skolan till. Han blev arg för att tiden som skulle räcka inte gjorde det, och arg på sig själv som envisades med att hålla förhör som kostade efterarbete. Han måste lägga om undervisning och utvärdering. Fanns det inte tid så fanns det inte. Han skulle aldrig övertras-

sera sitt bankkonto, det här var samma sak. Det gjorde ont i samvetet också, Örn tyckte att han svek. Vad och vem som sveks var han inte klar över, men det handlade om att inte låta företaget vinna anseende genom att det såg ut som om lärarna hann mer än de gjorde. Förresten var det inte alls samma sak, pengarna var mellan honom och banken, tiden handlade om elevernas utbildning och i förlängning framtid. Emellertid var det ju rätt tveksamt om denna framtid avsevärt skulle äventyras om de inte skrev uppsats om reformationen... Faktum var att om gamla erfarenheter höll streck skulle mer än hälften ha glömt det mesta om reformationen redan nästa höst då det var dags att knyta ihop säcken med resten av världsreligionerna. Det bildades helt enkelt inte kunskap, det stoppades bara in en massa fakta som föll ut så fort han slutade fråga om den. En av hans gamla kollegor brukade säga att kunskap var det där som blev kvar när man glömt detaljerna. Örn sparkade till en övergiven burk som låg på gatan. Det skramlade rejält och han tittade skamset upp mot de närmsta fönstren.

Dagen därpå anlände Örn till Oxelösa hållögd, med en bunt färdigrättade uppsatser i portföljen. Eleverna var glada över den snabba responsen även om inte alla var överlyckliga över bedömingarna. Det hade han räknat med och hade förberett ett pass där de skulle få träna på de olika bedömningsgrunderna. Vad krävdes egentligen för att få mer än E i ämnet Egypten? I det introducerande bildspelet fylldes sakta bilden av en ensam pyramid ut med krokodiler, faraoner och mumier. Han hade haft rätt kul när han tillverkat det, även om det var den direkta orsaken till att han inte hunnit rätta uppsatserna på arbetstid.

Eleverna hade just slagit sig ned i de anvisade smågrupperna, satt med huvudena ihop och grunnade över hur man skulle utveckla resone-mang när en siren tjöt. Brandlarmet! Örns första reaktion var åh neej... Men det dög förstås inte. Dessutom kanske det brann, han kunde inte erinra sig att han fått någon information om övning. ”Såå! Upp och ut! Ställ upp...” Han visste inte var de skulle ställa upp, men det skulle väl lösa sig. Ut måste de hur som helst. ”Ställ upp vid parkeringen!” Eleverna höll för öronen och grimaserade, väl medvetna om att det regnade. Örn gjorde små sjasande rörelser för att få igång dem. En flicka stack surmulet ut

huvudet genom klassrumsdörren men drog snabbt tillbaka skallen igen. "Det luktar rök", sade hon skrämt och plötsligt rusade eleverna mot dörren, klämdes ihop, trängdes. Örn ropade om ingen panik klingade ohört. Proppen lossnade och nittton tonåringar rusade mot trappan där de blandades med skolans andra klasser. Örn slängde en sista kontrollerande blick i klassrummet, luttrad av åtskilliga brandövningar där det aldrig varit särskilt bråttom. Ingen kvar. Han tog sig tid att låsa dörren. Om detta var en manöver för att passa på och knycka datorer och annat skulle man i alla fall inte komma in i hans klassrum.

Väl ute möttes han av en smått kaosartad trängsel där elever myllrade omkring utan att veta vart de skulle. Samtliga lärare ropade och hojtade, försökte få kontakt med sina elever. Elvira Jönsson och hennes skolekreterare stod och huttrade under varsitt paraply. Hon hann inte heller med sina uppgifter och hade lagt 'kommunicerande av utrymningsplan' rätt långt ned i högen. Och det skulle hon nog komma att få fan för, misstänkte hon.

Oxelösas elever och personal blev allt blötare i regnet medan stora sprutbilen från närmsta brandstation kom brakande genom parken med ylande sirener. Brandlarmet hade utlösts i pappersförrådet. Hassan Armani, vaktmästaren, hade snabbt kutat dit och stampat ut glöden ur de tre sotiga A4-orna på golvet men han hade inte hunnit hejda larmet från att gå vidare. Nu stod han bland de andra och såg på med armarna i kors extra bister uppsyn medan åtta brandmän rusade in i byggnaden. Om han fick tag på slynglarna som gjort det här... för det måste vara anlagt, något annat var inte möjligt. Vilket nog också betydde att någon av eleverna snott åt sig nycklar. Han sneglade på rektor Elvira Jönsson och undrade vagt om hennes karriär redan var över.

Det undrade Elvira Jönsson också, men om det nu ändå skulle gå åt pipan var det lika bra att ta ut svängarna ordentligt. Hon samlade sina lärare som fick i uppdrag att kvickt ordna hemuppgifter, därpå skickades eleverna hem för dagen. Örn konstaterade surt att absolut inte hade något för sitt pedagogiska nattvak. Ett ögonblick fick han för sig att det var Högre Makt som knäppte honom på näsan. Den allseende överläraren hade tuttat eld på skolan för att lära Örn en läxa.

Lärarna släpptes emellertid inte hem utan dagen omvandlades raskt till studiedag och det var

ju inte så illa. Örn, Magnus Strömberg, som undervisade i NO, samt svenskläraren Mikael Bågspännare slog sig ned i ett hörn för att försöka konstruera ett ämnesövergripande tema. På kuppen fick de en chans att lära känna varandra en smula. "Bågspännare, har du hittat på det själv?" undrade Strömberg burdust. Strömberg och Örn var väl ungefär jämgamla, men Örn var försiktig medan Strömberg gick på med storstövlarna. Bågspännare var väl knappt tjugofem, tänkte Örn. Så gott som nybakad student.

Den unge mannen rodnade lätt och Örn, som själv till sin eviga skam rodnade titt som tätt, kände omedelbart sympati för den unge mannen. Mikael Bågspännare själv kunde dock, sin rodnad till trots, svara för sig utan att skämmas. "Jag tog min mans namn när vi gifte oss" svarade han frankt. "Urbans farfar byggde broar. Efter Sandöbron ville han markera. Så det är den vi har att tacka för namnet." Strömberg gjorde en ansats för att säga något och för att förekomma eventuella pinsamheter vände Bågspännare sig till tredje part. "Du då Örn?"

Örn gjorde en Örn, det vill säga såg förvirrad ut. "Jag?" "Ja, Örn hör väl inte till de vanligaste namnen precis. Inte som Strömberg" Strömberg höjde ögonbrynen men sade inget. Han halade upp mobilen och försjönk i knapande. "Att kolla källan är en lärares dygd", kom det efter en liten stund. "Du har rätt, Spännis. Nästan 10 000 pers heter Strömberg men inte ens tusen heter Örn. Och ni är tolv Spännisar."

Spännis. Mikael Bågspännare suckade och hans axlar sjönk en smula. Men om en sådan som Strömberg satte tonen var det så det skulle det bli, det insåg han. Ibland önskade han att han behållit sitt födelsenamn Andersson. Örn visste inte varför hans familj hette Örn. Men han visste att han hamnat i ett gott team. Örn, Spännis och Strömberg, tillsammans skulle de få ett gott arbetsår. Och det första de skulle hitta på var att ta sjuorna till Naturhistoriska riksmuseet. Örn och Strömberg ville grunda för geografi och biologi och Mikael Bågspännare kunde gott tänka sig att lära ut faktaförfattandets mysterier med jordens utveckling som exempel.

Kommer Elvira Jönsson att få sparken?

Kommer skolan brinna igen?

Kommer de iväg till museet?